І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

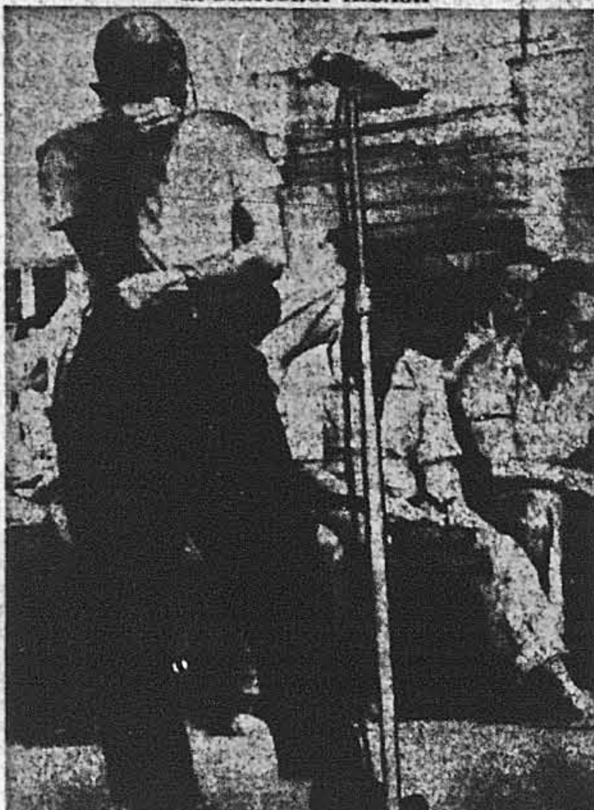
РІК LXIX. Ч. 65. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 6-го КВІТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 6, 1962 No. 65. VOL. LXIX.

ГУЛЯРТ ПІДТВЕРДЖУЄ ВІДДАНІСТЬ БРАЗИЛІЇ ІДЕАЛАМ ЗАХОДУ І ДЕМОКРАТІЇ

КЕННЕДІ ВІДВІДАЄ ЩЕ ЦЬОГО РОКУ БРАЗИЛІЮ

Вашингтон. В другому дні своєї візити в столиці ЗДА бразилійський президент Жоао Гуляpт промовляв до обидвох Палат Конґресу і продовжував розмови з президентом Кеннеді. Президент Гулярт заявив, що Бразилія є віддана ідеалам Заходу і демократії. В промові в Конґресі бразилійський президент ствердив, що Бразилія буде підтримувати „демократичні засади, які об'єднують народи Заходу". На його думку мирна конкуренція з комунізмом виявить, що „демократія є найдосконалішою формою уряду для збереження особистої волі". Після закінчення конференції президент Кеннеді заявив, що ті розмови „були дуже корисні" для обидвох сторін. Звертаючися до бразилійського гостя Кеннеді сказав: „Можу вас запевнити, що внаслідку цієї візити відносини між обидвома державами будуть тепліші і корисніші". На пресовій конференції бразилійський президент заявив, що під час розмов багато часу присвячено справі американських підприємств в Бразилії. Ця проблема стала актуальною після того, як губернатор провінції Ріо Ґранде до Суль сконфіскував був філію американської фірми „Міжнародна Телефонічна і Телеграфічна Корпорація" майже без жадного відшкодування. В спільному комунікаті ствердили обидва президенти, що розмови велися „в дусі щирости, сердечности і спільного зрозуміння". Обидва президенти погодилися в тому, що бразилійський уряд зможе перебирати на власність чужі компанії, але буде платити за них „справедливе відшкодування". Зате ці компанії будуть інвестувати в інші підприємства в Бразилії. Президент Гулярт приймав Кеннеді другим сніданком в бразилійській амбасаді. Бразилійський президент заявив, що його країна в закордонній політиці керується засадою, щоб „всіми засобами зберегти і скріпити мир у світі". В справі роззброєння Гулярт заявив, що треба б „закінчити небезпечні змагання" в цій ділянці, і заявив, що його країна підтримує Захід, який домагається „відповідної контролі" атомової продукції. Бразилійський президент запросив президента Кеннеді на візиту до Бразилії, і Кеннеді прийняв це запрошення. З Білого Дому пізніше пресовий секретар Пієр Салінджер заявив, що ця візита відбудеться ще цього року. Президент Гулярт заявив, що ця візита відбудеться, правдоподібно в серпні. Президент Кеннеді має цього року, мабуть в червні, відвідати Мехіко.

ВИМАГАЮТЬ КАРИ СМЕРТИ ДЛЯ УЧАСНИКІВ КУБИНСЬКОЇ ІНВАЗІЇ

В Гавані закінчилася судова розправа над 1 179 полоненими кубинцями, обвинуваченими в „зраді батьківщини", що виявилася в їх інвазії на Кубі в квітні минулого року і в намаганні усунути режим Фіделя Кастра. На закінчення переслухань виступив прокуратор з вимогою покарати усіх 1 179 обвинувачених смертю або щонайменше 20 роками ув'язнення і каторжних робіт. Кари смерти для підсудних домагалася теж і юрба прихильників Кастра, які, зібравшися під будинком суду, атакували родини і друзів суджених учасників інвазії. Вирок в цій справі має бути проголошений пізніше. На фото: Один із полонених Хозе А. Мартінез зізнає під час судової розправи.

Президент не був повідомлений про алярм бомбовиків в дні 24-го листопада

Вашингтон. — Представник департаменту оборони заявив, що президент Кеннеді нічого не знав про те, що під час загострення берлінської кризи в дні 24-го листопада минулого року командант Стратеґічної Повітряної Команди генерал С. Повер заалярмував був сотки далекосяжних бомбовиків, бо дістав фальшивий алярм про те, що є можлива ворожа атака на ЗДА. Цей алярм був такого роду, що ген. Повер не уважав за конечне повідомляти про небезпеку Президента, секретаря оборони МекНамару, голову Об'єднаних Шефів Штабу та командантів 54-ох далекосяжних ракет „Атлас". Цей випадок свідчить про те, що війна могла б деколи початися внаслідок якогось непорозуміння. Треба діяти швидко, бо тільки мінути залишаються на видання зарядження, яке мало б рішати про життя мільйонів людей, і, можливо, про долю нашого світу. Деякі урядовці гадають, що ген. Повер повинен був повідомити Президента про те, що він знав про загрозу ворожої атаки, але Пентаґон не видав в цій справі жадного нового зарядження.

Генеральний прокуратор відкидає домагання Гісса про ревізію судового засуду

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді заявив, що факти не підтримують заяви Алджера Гісса. Колишній віце - президент Р. М. Ніксон у своїй книжці п. н. „Шість криз" згадав про Гісса таким способом, що Гісс почав домагатися ревізії процесу, в якому його були засудили до кари тюрми за фальшиву присягу. Ніксон в пізнішому виданні виправив те незручно зредаґоване місце про Гісса, а головний прокуратор тепер виявив, що в його департаменті вже перевірювали всі документи про аферу Гісса і ствердили, що немає жадної підстави до нової розправи, бо всі документи були об'єктивно перевірені і під час розправи і під час апеляції. Ніксон належав до тих, які причинилися до того, що Гісс був притягнений до судової відповідальности, а свідком проти Гісса був покійний вже тепер Віттакер Чемберс.

Вокер твердить, що він є „жертвенним козлом" коляборації з комуністами

Вашингтон. — 4-го березня зізнавав в окремій Сенатській Підкомісії Готовости колишній генерал - майор Едвін А. Вокер, який твердив, що він впав жертвою тієї змови, яка існує в урядових колах у ЗДА і яка змагає до співпраці з комунізмом. Вокер твердив, що він є жертвою наклепів і несправедливости департаменту оборони. 52-річний генерал - майор був звільнений зі становища команданта дивізії в Німеччині за те, що старався в партійному дусі впливати на своїх вояків перед виборами. Пізніше він зрезиґнував з армії й тепер береться до активної політики і старається про демократичну номінацію на кандидата на губернатора в Тексасі. Підкомісію очолює сенатор-демократ Джан С. Стенніс, який дозволив Вокерові напочатку відчитати довшу заяву про свою справу, так звану „справу Вокера". В цій заяві бувший генерал гостро критикував секретара оборони Роберта МекНамару і закордонний часопис „Оверсіс Віклі", який вперше заатакував Вокера за „його політику" в дивізії. Вокер виступив і проти президента Кеннеді та колишнього президента Айзенгавера і численних інших урядовців, між ними проти окремого асистента секретаря оборони Адама Ярмолинскі, якому закидував прокомуністичне наставлення, що Ярмолинскі пізніше заперечив. Вокер казав, що американські „збройні сили є паралізовані політикою, яка не хоче перемоги". Він казав, що є жертвою цієї дефетистичної політики. „Мені нічого закидають, мені не довели жадної вини, але мене покарали за ніщо". Вокер твердив, що департамент оборони вбиває волю протиставитися комунізмові, бо існує якась таємна змова не протиставитися комунізмові.

● З англійської професійної спілки електриків, яка ще недавно була одною з комуністичних робітничих фортець, викинено чотирьох колишніх керівників - комуністів. Суд прихилився до скарги антикомуністів, що останні вибори в тій робітничій спілці в 1959 році були пофальшовані і на цій підставі вирішив викинути генерального секретаря спілки Франка Гакселла та встановити на його місце антикомуніста Джона Бирна.

Опубліковано IX том Аналів УВАН з працями до історії пореволюційної України

Ню Йорк. — Появився з друку новий, IX-ий том (чч. 1-2) англомовних „Аналів Української Вільної Академії Наук у ЗДА", в якому взяли участь із своїми працями і статтями не тільки українські, але й теж чужоземні американські і німецькі науковці і публіцисти. На зміст цього 344-сторінкового тому Аналів УВАН, присвяченого в основному темам і проблемам історії пореволюційної України і Совєтського Союзу, складаються друковані англійською і німецькою мовами праці таких авторів: „Ленін й Україна" — Івана С. Решетара, юн.; „Сталінова концепція совєтського федералізму (1918-1923)" — Роберта Г. МекНіл'а; „Ленін і ‚неуспішна революція' в Німеччині" Георґа фон Рауха; „Обновленська Церква в Совєтській Україні, 1922-1939"; „Основні причини совєтської колективізації сільського господарства в 1929 р." — Всеволода Голубничого; „Аграрно-індустріяльна дихотомія в Україні, як фактор совєтської національної політики" — Роберта С. Суллівана; „Патріотизм, ‚буржуазний націоналізм' і національна політика СССР після Сталіна" — Алфреда Лова; „Українська ССР в міжнародному житті після другої світової війни" — Ярослава Білінського; „Совєтська Україна, як підмет міжнародного права" — Богдана Т. Галайчука; „Совєтський Союз й европейські народнодемократичні країни (1958-1960)" — Бориса Левицького; „Рада національностей і професії в СССР" Пітера Г. Джувілера; „Український партійний апарат, як ключ совєтської політики" — Джана А. Армстронґа; „Совєтські і сателітні джерела про УПА" — Лева Шанковського і „Загальні проблеми міжнародного приватного права в СССР" — Андрія Білинського. Крім того книгу доповнюють рецензії І. Л. Рудницького, Я. Пеленського, Ц. И. Богдана, В. Маркуся, Б. Кравцева й О. Данка, як теж посмертні згадки про проф. Івана Мірчука, Дмитра Галичина і Олександра Морґуна.

ЗДА й Британія натискають на СССР в справі ядрових детонацій

Женева. — Представник Британії Джозеф В. Годбер звернувся з закликом до Совєтського Союзу на вівтірковому засіданні Женевської конференції роззброєння, щоб СССР все таки перевірив своє засадничо неґативне становище до всякої міжнародної контролі щодо збереження договору про заборону будь-яких ядрових експериментів, що — мовляв — таке становище унеможливлює підписання такого атомового договору, як і будь-якого успіху в загальній справі міжнародного роззброєння. Названий британський представник говорив про необхідність „мінімуму міжнародного перевірювання". Ця промова британського представника збіглася з окремою заявою, проголошеною американським державним департаментом у тій самій справі і по тій самій лінії. В отій американській заяві пригадується, що від 1957 року самі Совєти признавали потребу міжнародної інспекції і контролі і висловлюється надію, що Совєти завернуть назад до тієї своєї давньої правильної позиції. Америка заявляє готовість перекреслити всю пророблену роботу в тридержавній конференції про припинення атомових експериментів, якщо тільки СССР виявить бажання ділових дебат на плятформі принципу про міжнародну контролю. У тій своїй заяві державний департамент нічого не згадав про запляновані на кінець цього місяця нові атомові детонації в атмосфері. Натиск збоку невтральних країн, щоб відмовитись від тих детонацій без уваги на становище СССР, не матиме успіху — твердять газети.

В Південній Кореї 4,192 громадянам заборонено займатись політикою

Сеул. — Керівна військова хунта в Південній Кореї оприлюднила в минулому тижні листу з прізвищами 4.192 колишніх активних громадсько - політичних діячів, яким тепер заборонено займатись політикою і кандидувати на будь - які виборні становища в найближчих шістьох роках. Ген. Чун Гі Парк, якого проголошено тимчасовим президентом після того, як президент зрікся саме на знак протесту проти того масового остракізму, видав розпорядження, що коли хтось з тих „неблагонадійних" осіб „покається", або перейде через окремий скрінінґ, то може вернутись до активного політичного життя. Тому для тієї цілі покликано до життя спеціяльні військові комісії.

Китайські комуністи признають банкрутство своїх експериментів

Москва. — Совєтська преса передрукувала редакційну статтю з комуно-китайського офіційного щоденника „Бамін Іг Пао" (Народний Щоденник), з минулотижневого четверга, де в китайській квітчастій і крученій формі стверджується невдачу економічних експериментів в комуністичному Китаї. Кажучи, напр., про невдачу з будівлею гребель у китайському Туркестані, редакція висловлює загальну філософську сентенцію, що „перемоги в боротьбі проти природи не можна здобути одним скоком вперед". З прозорою алюзією до совєтських перестороги проти сільсько - господарських комун, той китайський часопис признає, що „деякі проєкти можна перевірити тільки згодом; для уведення їх в життя ще не настав час. Коли ж без уваги на те приймається заходи для їх негайної реалізації, то може статися, що витрачено багато енерґії, але висліди можуть бути дуже малі, або й насправді не буде ніякого поступу". Це вперше від довгих місяців совєтська преса передрукувала статтю з комуно - китайської газети. Большевики справді перестерігали своїх китайських співпартійців проти надто радикальних сільсько-господарських реформ по лінії повної комунізації, мавши вже власний сумний досвід при насильницькій колективізації.

Палата прийняла проєкт підсилити Корпус Миру

Вашингтон. — Палата Репрезентантів ухвалила проєкт про збільшення Корпусу Миру до 6,700 членів до дня 30-го червня 1963-го року. Згідно з теперішнім законом цей Корпус може мати найбільше 2,400 добровольців. Видатки на Корпус Миру в цьому році виносять $40 мільйонів, а в найближчому фінансовому році вони мають становити $63,750,000. За збільшення Корпусу голосували численні ті конґресмени, які минулого року з недовір'ям ставилися до цієї добровільної організації, яку запропонував був президент Кеннеді і яку очолив його шваґер — Шрайвер. Тепер цей проєкт находиться в Сенаті, який має зайняти становище до урядової пропозиції. Досі за кордоном працюють тільки 698 добровольців в 12-ох державах. 2,190 добровольців вишколюються, і їх мають вислати до 20-ох інших країн, які просили про прислання їм американських добровольців. Уряди тих країн, в яких затруднені добровольці, є вдоволені з праці американських фахівців, і просять прислати нових фахівців. Прихильно відноситься до американців і місцеве населення в чужих державах.

● Комуно - китайський „парлямент", т. зв. Крайово - народний конґрес, засідає в повній тайні. Комуно - китайська преса не подає ніяких звідомлень, а одинокою познакою його нарад є — надзвичайно велике число авт перед так званою Великою народною галею в Пейпінґу. Приявними мають бути 1.027 делеґатів, а предметом нарад є головно — голод.

МОСКВА НІБИ ЗГІДНА ДО КОМПРОМІСУ В СПРАВІ БЕРЛІНУ

Бонн. — Західньо-німецька преса повна вісток на тему нібито злагіднення східньо-західних взаємин у справі Берліну та можливостей знайти в недалекому майбутньому компромісову розв'язку. Вказують на такі моменти: Совєти перестали шиканувати летунський і суходільний рух між Західнім Берліном і Заходом. Впродовж цілого останнього тижня не було ні одного совєтського військового літака в будь-котрому із трьох так званих летунських коридорів, що сполучають Західній Берлін із Заходом. Далі, совєтські стійки перепускають без найменшої затримки і зупинки західні змоторизовані колони по автостраді, яка веде впоперек 120-милевої східньо-німецької смуги між Західньою Німеччиною і Західнім Берліном. Східньо-німецький заступник міністра закордонних справ Сепп Шваб, в інтерв'ю в індійському англомовному „Таймс оф Індія" заявив, що совєтська принципова згода на міжнародну контролю над комунікаційними шляхами між Західнім Берліном і Заходом — це „перший крок", за якими підуть дальші — на шляху до порозуміння. Звертають, врешті, увагу на голоси американської преси про „оптимізм" керівних кол у Вашинґтоні щодо дальших розмов з большевиками на тему Берліну та на настоювання однаково СССР, як ЗДА, на продовжування розмов у справі Берліну. У зв'язку з цим численними пресовими голосами, західньо-німецький уряд проголосив заяву, що американський уряд не зробив йому ніколи найменшого натяку на можливості зміни становища ЗДА щодо західніх прав в Західньому Берліні. Західньо-німецький уряд переконаний, що Захід не поступиться з свого теперішнього правного і фактичного „статусу" в Західньому Берліні. Згідно з голосами німецької преси — Захід ніби може поступитися комуністам у пункті визнання в якійсь мірі східньо-німецького режиму, не визнаючи його офіційно і не нав'язуючи з ним дипломатичних зв'язків та не затверджуючи в ніякому міжнародному договорі нинішнього поділу Німеччини. Західньо-німецький уряд заявив, що він ніколи не погодиться на послаблення, не то на зірвання, зв'язків Західнього Берліну з Західньою Німеччиною. Західньо-німецькі офіційні кола ніби здають собі справу, що покищо нема реальних виглядів на з'єднання Німеччини на базі вільних виборів і тому в ім'я спокою збоку Москви прийдеться в якийсь унормований спосіб толерувати східньо-німецький комуністичний режим.

Де Ґоль прибув до Італії — нараджувався в справі єдности Европи

Турин. — Французький президент Шарль де Ґоль приїхав в минулу середу 4-го квітня ц. р. до італійського містна Турина на зустріч із італійським прем'єром Амінторо Фанфані. Вони мали спершу півтори годинну розмову в чотири очі, а потім довгу нараду спільно з своїми найближчими дорадниками. Де Ґолеві товаришив міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль, а італійському прем'єрові — його міністер закордонних справ Антоніо Сені. За газетними інформаціями — де Ґоль переконував своїх італійських розмовців, щоб вони прийняли його концепцію „Европи батьківщин", себто міждержавного пов'язання на базі повної суверенности кожної західньо - европейської країни, без ніякого зречення з власних суверенних прав у користь будь-якого наддержавного европейського авторитету. Така позиція де Ґоля перечить договорові, на базі якого засновано Спільний Господарський Ринок та ідеї західньо - европейської єдности, з якою засновано було Стально - вуґільну спільноту. Де Ґоль буцім-то не мав успіху в своїй розмові з Амінторо Фанфані, дармащо цей останній заявив, що їхні погляди „значно наблизились". Дуже відрадний момент в цій події той, що де Ґоль, рахуючись із швидкою ліквідацією Альжирської проблеми, призначає Франції активнішу участь в европейських справах.

Спільний Господарський Ринок протестує проти митних тариф ЗДА

Париж. — Шість західньо-европейських країн, зорганізованих в Спільному Господарському Ринкові, формально запротестували проти підвищення американських імпортових мит на килими і скло, щоб хоронити американських продуцентів в цих двох ділянках. Згідно з недавно підписаним договором про мита і торгівлю між ЗДА і Спільним господарським ринком згаданий протест Спільного Господарського Ринку мусить спричинити нові переговори. Здогадуються, що ЗДА не захочуть допустити ані до зірвання цілого того Договору про мита і торгівлю ані до відплатного підвищення мита на деякі вироби, яке вдарило б по американському експорті до Европи. Тому — за газетними передбаченнями — ЗДА вірогідно будуть рекомпенсувати найбільш тією американською митною підвишкою пошкодовані країни — обниженням мита на інші вироби. Найбільшими експортерами килимів і скла до ЗДА є Бельгія і Японія. Бельгія скаржиться, що внаслідку сплутання експорту з Бельгії до ЗДА, 6.000 бель-

В АМЕРИЦІ

● Нюйоркський кардинал Френсіс Спелмaн, прилетівши з Риму, заявив журналістам, що славна скульптура Мікельанджельо „Пієта" буде привезена до Ню Йорку з Риму 22-го квітня 1964 р. і вона буде виставлена на Світовій Виставці, яка відбуватиметься в 1964 і 1965 роках. Ця скульптура знаходиться в римській базиліці св. Петра.

● Професор радіолоґії в Колюмбійському університеті в Ню Йорку д-р Роберт Раф заявив, що десять рентґенових пересвітлень вагітної матері впродовж перших 40 днів її вагітности є дуже шкідливі, і тому лікарі не повинні без конечної потреби пересвітлювати вагітні матері, бо ті пересвітлення є шкідливі для дітей.

● Департамент оборони повідомив, що в червні цього року покличуть до армії 6,500 рекрутів. В березні, квітні і травні армія потребує по 6,000 рекрутів. Всі інші роди зброї, летунство, фльота і морська піхота мають доволі добровольців і не потребують рекрутів.

● Колишній англійський король Едвард, який зрікся корони для того, щоб одружитися з два рази розведеною американкою, теперішній Віндзорський князь, прибув на двомісячний побут до ЗДА. Він із дружиною житиме в готелі Валдорф і не поїде на Флориду, як звичайно робив під час кожнорічного побуту в цій країні. Княжна Віндзор відвідає свою 97-річну тітку у Вашинґтоні — пані Бессі Мерімен.

● Представник совєтської амбасади у Вашинґтоні заявив жидівській делеґації з Ню Йорку, що совєтські державні пекарні не можуть пекти маци для жидів у СССР тому, що там є церква відділена від держави. Совєтський урядовець казав, що жиди можуть пекти собі в своїх домах маци.

● Щоденник „Ню Йорк Таймс" повідомив, що в 1961-му році чисті прибутки виносили $2,212,709, на $560,317 більше як в 1960-му році, коли чисті прибутки становили $1,652,392.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Статті Володимира Душника, редактора „Українського Квартальника" й „Українського Бюлетеню" і співредактора англомовного „Українського Тижневика" при „Свободі" появилися останнім часом у двох провідних американський католицьких журналах. Одну статтю п. н. „Католицька Церква в Східній Німеччині в сьогоднішній час" надрукував журнал „Ди Католік Ворлд" в числі за квітень ц. р. Друга стаття під назвою „Чи буде збурений мур ганьби?" надрукована в органі Лицарів Колюмба „Колюмбія" в числі за квітень 1962 р. Обидві статті ілюстровані багатьма оригінальними фото, зробленими під час подорожі ред. В. Душника по Німеччині, восени м. р.

● „Ельдорадо мистців і поетів — Яддо біля Саратоґи" — під такою назвою відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу у Філядельфії в суботу, дня 7-го квітня ц. р., в залі Українського Культурного Центру при 2416 Поплар Стр. доповідь письменниці Олени Василевої. Доповідь буде ілюстрована кольоровими світлинами. Початок о год. 7-ій вечора.

● Репортаж про українські писанки і спосіб їх виробу, появився цілою окремою кольоровою сторінкою в березневому числі відомого американського скавтського журналу „Бойс Лайф", що виходить у кількох мільйонах накладу. Стаття ілюстрована кольоровими репродукціями писанок, малюнками приладдя, узорів і способів писання писанок. В репортажі зазначено, що набувати можна писанки в українській фірмі „Арка" в Ню Йорку.

У СВІТІ

● Подорож на Марс передбачують американські вчені на 1980 рік — заявив у Парижі директор американської дослідної станції при Адміністрації краєвої астронавтики, д-р Ернест Штулінґер. Він приїхав до Парижу, щоб перебрати нагороду дол. 1,000, признану кільком дослідникам ракет і сферичного обширу. Подорож на Марс і назад займе два роки, заявив Штулінґер, і її переведеться одночасно п'ятьма „сферичними кораблями", які один одному помагатимуть, коли виникнуть якісь „клопоти".

● У Конґо грозить генеральний страйк внаслідку загального невдоволення працюючих людей великою розбіжністю між платнями міністрів і членів парляменту з одного боку, та робітників і службовців з другого. Міністри і посли дістають коло дол. 2.000 місячно, а робітники — найбільше дол. 50. Уряд замкнув до в'язниці керівників робітничої спілки і редакторів газет, що критикували ті відносини. Робітнича спілка вимагає покликання до життя державної комісії для перевірення цієї ситуації.

● У Греції святковано 15-ті роковини вступлення на престіл короля Павла. Мешканці Атен прокинулись від гуку 21 гарматніх стрілів. Все ж, те святкування було замрячене дисонансом: соціялістична преса критикувала короля за те, що він не хоче слухати голосів опозиції, яка закидає, що останні парляментарні вибори з минулого жовтня були пофальшовані. Король не хоче також димісіонувати немилого опозиції довгорічного прем'єра Константина Караманліса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Під знаком Конвенції

1959-ий рік проходив у нас під знаком Мазепи, а 1961-ий рік — під знаком Шевченка. Цей рік стоїть у нас під знаком актуальних подій: конвенцій. Цього року свої чотирилітні конвенції матимуть Український Народний Союз і дві інші наші братерсько-запомогові організації, а опісля, восени, відбудеться конвенція УККА, черговий Конгрес Американських Українців.

Досі, очевидно, найбільше зацікавлення викликає ювілейна, бо 25-та з черги, конвенція УНСоюзу, що має відбутися в останньому тижні травня в Ню Йорку. На це є багато причин, зокрема те, що УНСоюз, як найстарша та організаційно і фінансово наймогутніша наша установа, був і є справжньою остоєю та головною базою всього нашого, тепер уже зрізничкованого та заавансованого суспільного життя. Вистачить згадати, що на найближчу свою конвенцію УНСоюз прийде з імпозантним реєстром — 82 000 членів, з промовистою цифрою 26 мільйонів майна, з величезним організаційним апаратом, що охоплює більшість стейтів ЗДА і всі провінції Канади, з поважним культурним доробком, останнім виразником якого є друкована його стараннями і коштом у видавництві Торонтського університету англомовна Енциклопедія Українознавства.

Великий це доробок, але він далеко не вичерпує вартости УНСоюзу, як всебічної громадської установи. Головна бо сила і вартість УНСоюзу в його активності, що дає ці результати. Факт, що УНСоюз, навіть у теперішніх обставинах, вишукує та включає в нашу зорганізовану громаду по 5 000 і більше осіб річно, що він своїм заінтересуванням та активною, часто провідною й ініціятивною участю в усіх наших суспільних проявах і починах включає цих людей у невпинний процес нашої творчости і нашого розвитку — має першорядне значення і вартість для українського майбутнього.

Саме під знаком цієї організаційної мобілізації і проходить теперішня підготова до конвенції, що відбувається під кличем: „Кожний — по 25 нових членів для 25-ої конвенції!". Здійснюючи це гасло, УНСоюз працює для української справи в найширшому її розумінні. Що ж бо може бути більшою прислугою, як не мобілізація й організаційне охоплення якнайбільшої кількости творчих умів і трудящих рук для здійснювання високих цілей, для невпинного розвитку і прогресу! Тому при всій нашій похвальній зацікавленості недалекою конвенцією УНСоюзу та проблемами, що їх вона полагоджуватиме, наше головне і перше зацікавлення в цьому вже безпосередньо передконвенційному часі повинно бути активно скероване на здійснення цього головного передконвенційного клича: „Кожний — по 25 нових членів для 25-ої конвенції УНСоюзу!"

З скоростріла по хворих

Такий уже неписаний закон, що злочинці ніколи не знають міри і в своєму засліпленні, задивлені у свою безкарність, перетягають струну і самі собі копають могилу. Подія, що скоїлася у кров'ю политому Альжирі в минулий вівторок, особливо вражає своєю жорстокістю і своїм безглуздям, тим паче, що те нове масове вбивство було холодно заплянoване й переведене з військовою прецизністю, наче якась військова операція. Але ж яке це військове діло, яка це революційна діяльність, коли кілька переодягнених в поліційні уніформи терористів вдираються до шпиталю і вистрілюють з автоматів хворих у ліжках? І який це підпільно-революційний саботаж, коли під той самий шпиталь, для цивільних, важко хворих людей, підкладається 30 фунтів динаміту, що нищать усі лябораторії?!

Таємна Військова Організація, що її членами є французькі екстремісти в Альжирі, здебільша підлітки та дезертири, фанатики, які не мають зрозуміння для національно-політичних прав і амбіцій автохтонного арабського населення, — поставила собі за ціль продовжувати війну проти мусульманських націоналістів, щоб затримати Альжир для Франції. Коли ж після семирічної партизанської війни французький уряд підписав із арабськими націоналістами перемир'я і погодився з ними щодо майбутности Альжиру на базі його самостійности та дальшого тісного культурно-господарського зв'язку з Францією, ті альжирські фанатики рішили вжити всіх можливих заходів, щоб зірвати офіційне перемир'я. Вони обстрілюють з дахів у своїй дільниці з мінометів мусульманську дільницю міста Альжиру, бомблять і палять мусульманські крамниці, стріляють арабських жінок і дітей на вулицях, щоб роз'юшити арабів і штовхнути їх на відплатні акції, на спроби масового погрому европейської дільниці. Тоді — калькулюють вони — французьке військо буде примушене стріляти на арабів, і так буде зірване перемир'я. Під оту калькуляцію включено й наскок на шпиталь і вбивство у ньому 10-ох і поранення кільканадцятьох хворих.

Калькуляція, мабуть, виявиться фальшивою. Цей останній злочин вірогідно вдарить бумерангом по злочинцях. Трудно називати патріотами і героями людей, що „на зимно" вистрілють важкохворих цивільних людей у цивільному шпиталі і висаджують шпитальні лябораторії. Єдина користь з отого варварського злочину в тому, що він викличе загальне обурення серед усіх чесних французів і — безжалісне поборювання злочинців.

Це не випадок

У національній пресі поневолених Москвою народів не раз висловлювано твердження, що нинішні совєтські самодержці і провідники російської політичної еміграції солідарні й одностайні в усьому, що стосується неподільности російської імперії; що і комуністи й антикомуністи в своїй суті „одним миром мазані"; що одні й другі нічим не відрізняються між собою у російському імперіялістичному наставленні і в запеклому шовінізмі.

Ще одним переконливим доказом цієї тези може бути факт, який стався останнім часом у зв'язку із 125-літтям смерти відомого російського поета Александра Пушкіна. Широко відзначила цю річницю совєтська преса й окрему сторінку присвятив Пушкінові видаваний совєтськими органами безпеки під фірмою берлінського „Комітету за повернення на батьківщину" листок „Голос Родіни", передруковуючи в числі за лютий цього року також і відомий імперсько-шовіністичний вірш Пушкіна „Клеветникам Россії". Не забарився передрукувати цього вірша вслід за „Голосом Родіни" також видаваний російськими націоналістами в Ню Йорку журнал „Российская Независимость", який подав повний текст цього вірша товстим друком на першій сторінці в числі 17-18 за березень - травень цього року.

Зміст цього наскрізь шовіністичного, свого часу засуджуваного російськими ліберальними й поступовими колами вірша відомий, але треба пригадати, що написано його з приводу польського повстання 1831-го року, що спрямований він проти всіх, хто обурювався проти кривавого здушення Росією цього повстання Польщі, яку Пушкін називає погірдливо „Литвою". Сповнений цей вірш пихатим ствердженням про могутність і широчінь „русской землі", — „від Пермі до Тавриди, від фінських скель холодних до полум'яної Колхіди, від... Кремлю до мурів нерушимого Китаю". В цьому вірші Пушкін твердить, що „слов'янські ріки зіллються в русскому морі", і погрожує, що всі, хто поривається на велич і могутність російської імперії, знайдуть собі могилу в Росії.

Надрукування цього „імперського" вірша водночас і в совєтському комуністичному часописі і в еміграційному єдинонеділимському журналі не є випадком. У ньому висловлено те, чим насправді живуть і дишуть російські білі і червоні імперіялісти, до чого вони насправді прямують. Виявлену в цьому вірші Пушкіним настанову „злити всі слов'янські ріки в русскому морі" здійснювали російські царі, і Ленін, і Сталін, а тепер здійснює Хрущов, який як остаточну ціль встановив в новій програмі КПСС „злиття націй" у русскому морі совєтського забарвлення.

ЯК ЗМЕНШИТИ ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ

Американська економіка зростає і урядові та приватні економісти вдоволені з цього факту, але ніхто з них не замикає очей на те, що темп цього зростання дещо заповільний і що число безробітних в лютому ц. р. все ще становило аж 5.6% всіх робітних сил ЗДА. Протягом одинадцятьох місяців, 1959 - 1960 рр. число безробітних, у зв'язку з рецесією, виносило аж 7%, а в наступних місяцях обнизилося до 6.1%.

Урядові економісти й уряд вважають, що 4% безробітних — „нормальний рівень" безробіття. П'ять мільйонів людей без праці — це разом із їхніми родинами принаймні 12 мільйонів, що перевищує число населення шістьох стейтів т. зв. Нової Англії.

Був час, коли економісти думали, що економічна знижка — це неминуче господарське явище, яке має навіть свої позитивні сторони: ліквідує нежиттєздатні підприємства і вирівнює кошти продукції. Коли економіка зростає так, що доходить до гарячки-„буму", тоді господарська депресія є для неї ніби холодним душем, що витворює ґрунт для нового економічного росту.

Однак, велика економічна депресія 30-их років виявила, що вона сама не є аспірином проти гарячки, і що без спеціяльних заходів вона сама не зникла б. Фонд безробітних і соціяльне забезпечення значно зменшують наслідки економічних знижок.

Але економісти не задовольняються цим, — вони хочуть створити такі умовини, в яких взагалі неможливі були б економічні кризи і значне число безробітних, що поглиблює рецесію та припізнює і утруднює ріст економіки. Дехто з економістів вважає, що економіка ЗДА мусить швидким темпом зростати, бо при теперішнім її рості не можна сподіватися дійсного поступу.

Професор політичної економії Гарвардського університету, Алвін Г. Гансен, змістив у „Ню Йорк Таймсі" статтю, в якій твердить, що економіка ЗДА не сміє зростати річно тільки на 3 або навіть на 3.5%, бо „інакше ми впадемо".

Економіка в країнах вільної Европи — пише проф. Гансен — зростає на 6 - 7% річно. Також і СССР, стараючись „наздогнати Америку", всіми засобами приспішує темп господарського росту.

Економічні цикли росту, і знижки лишаються й надалі впертими факторами, але люди навчилися злагіднювати наслідки депресій, як це бачимо в роках після другої світової війни. В 70-их і 90-их роках 19-го століття та в 30-их роках цього століття відсоток безробітних був величезний.

Проф. Гансен заявляє, що американські політики і економісти повинні постійно цікавитися економікою Західньої Німеччини, Англії і Швеції, бо інакше ЗДА не зможуть витримати вільної конкуренції з цими країнами на світових ринках.

Швеція завжди була іноватором у соціяльній ділянці. Там власник підприємства може домагатися зменшення прибуткового податку, коли воно зуживає фонди, складені на окремому конті в Центральному Банку.

Економісти рекомендували урядові президента Кеннеді запроєктувати цілий ряд заходів, які мають не допустити до нової рецесії. В січні цього року виявилися деякі познаки економічної знижки. Лютий був кращий від січня, але Президент вніс до Конгресу законопроєкти, які дозволили б йому на випадок погіршення економіки уживати федеральних фондів для публічних робіт.

Президент просив Конгрес дозволити йому зменшити на 5% прибуткові податки на протяг 6-ох місяців, що заощадило б податковцям коло $5 більйонів, якими вони пожвавили б рух у торгівлі, скріпивши таким чином економіку. До Конгресу внесено також законопроєкт, за яким безробітні могли б постійно користати з фонду безробіття, а не тільки тоді, коли Конгрес продовжить допомогу для них на певний реченець.

Дотепер Конгрес ухвалював заходи для поборювання рецесії аж тоді, коли вона вже появлялася. Проф. Гансен уважає, що для дійсного росту економіки треба дбати про те, щоб не було жадних заломань в її рості.

Статистика доказує, що внаслідок навіть невеликих рецесій економічний ріст сповільнюється. В 1955-му році — найкращому економічному році — приватні інвестиції становили $71.7 більйона, в наступних 4-ох роках пересічно $68.8 більйона, а в році 1960 — $72.7. Федеральні інвестиції в 1955-му році становили $54.8 більйона, в наступних 4-ох роках пересічно — 54.4 більйона, а в 1960-му році — $52.3. Федеральна заборгованість у 1947 р. становила 109.7% крайової продукції, а тепер вона виносить тільки 54.7%.

Проф. Гансен робить такий висновок: уряд ЗДА має свої зобов'язання супроти населення, отже він мусить подбати про працю для нових робітників, які кінчають школи і входять в життя, мусить стояти в проводі вільного світу, очолюючи оборону його проти загрози світового комунізму; мусить подбати про шпиталі, школи, належну опіку над старшими людьми і т. п. Все це він зможе робити тільки тоді, коли темп економічного росту ЗДА буде швидший, як тепер.

„Або ми зуміємо прийняти оцей виклик життя, — закінчує проф. Гансен свою статтю, — або підемо в забуття як могутня держава". ЗДА зможуть виконати своє призначення лише тоді, коли економіка цієї країни піднесеться на найвищий рівень, забезпечуючи добрі прибутки працедавцями і повне затруднення всім здібним до праці.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

Неначе сон, довіку
серцю милий,
Мов перший цвіт
на провесні моїй,
У пам'яті він сяє,
чародій,
Чиї пісні нас
до життя будили.

Він од народу
набирався сили
В натхненній праці,
в боротьбі палкій,
Коли творив щоденний
подвиг свій
Во ім'я тих, що сіяли
й косили.

В своїм „Тарасі Вульбі"
громовім
Він проспівав орлину
славу тим,
Хто серце має мужнє
й непоборне.

Сам чистий серцем,
як нагірний сніг,
Він в музиці до „Кобзаря"
воздвиг
Народу монумент
нерукотворний.

М. РИЛЬСЬКИЙ

Олег Лісяк

„А ШВЕЦІЯ ЖИВЕ СОБІ Й ЖИВЕ..."

По правді, цей репортаж не має нічого спільного з Швецією — це лише зацитовано тут фразу з нової п'єси Леоніда Полтави „Актори". Уся фраза звучить: „Давно загинув швед біля Полтави, а Швеція собі живе й живе..." І ця фраза переходить, неначе провідний мотив, через цілу п'єсу.

Дивно надається ця фраза до того, щоб бути провідним мотивом не лише п'єси, але й умовин, в яких ця п'єса побачить світла сценічної рампи у найближчому часі. У часі, коли — ніде правди діти — театральне мистецтво в українській громаді на терені Америки ледве клигає, а суспільство не може здобутися на бодай один постійний український театр і не має для театральних мистців нічого, крім, в найкращому випадку, добрих порад, „як зробити театр", — у такому часі завжди знаходяться ті, що проти віри вірять і — як сказано в п'єсі — доказують, що наша театральна „Швеція" все таки „живе собі й живе..."

Оригінальна ця п'єса Леоніда Полтави не лише тому, що вона протягом двох годин дає ретроспективний скорот історії України, епізоди якої грають на сцені, в спорожнілому київському театрі темної ночі двоє акторів, яких імення — Йосип і Марія.

І не тому лише може, що вона у великій мірі спирається на записані на маґнетофонну стрічку незвичайно живі й реалістичні звукові ефекти, летунські сигнали сполоху і відбою, гучні звіти: „Оберкомандо дер Вермахт гібт беканнт", совєтські передачі і, нарешті, радіопередачі підпільної висильні, з якої в етер розлягається пісня: „Від синього Дону до сизих Карпат — одна незалежна Україна..."

І ще чим оригінальна п'єса Полтави: її базою є життя корифеїв нашої сцени, Олімпії Добровольської і Йосипа Гірняка. Це, мабуть, перша в нашій драматургії п'єса, яка своєю темою має життьовий і творчий шлях живучих, сучасних нам співтворців найвищих мистецьких вартостей. Цікава і вартісна спроба.

Дія п'єси відбувається в окупованому німцями Києві взимку 1941-го року. В бігу спектаклю акція переноситься в часи Київської Руси, в добу гетьмана Мазепи, в період Української Народної Республіки і знову вертається у засніжену столицю України 1941-го року, по вулицях якої гудуть кроки нових окупантів — відгомін маршу німецьких вояків. В п'єсі, яку режисерує Богдан Паздрій, бере участь двоє виконавців: Марія Степова - Карп'як і Богдан Паздрій. Але ціла п'єса позначається згаданими уже звуковими ефектами маґнетофонної стрічки, які у великій мірі „грають" теж у виставі. Це звукове оформлення за ідеєю твору Полтави належить молодому радіоінженерові, Богданові Бобинському. Технічним керівником вистави буде Володимир Шашаровський, оформлення сцени і реквізити — Олександра Граната.

У третій дії „Акторів" відбувається семихвилинна звукова картина — „Історія України", змонтована за ідеєю твору Л. Полтави згаданим інж. Бобинським. Ця звукова картина надзвичайно суґестивна і робить враження.

Для декого з наших акторів мистецька кар'єра скінчилася з приїздом до Америки. Для інших вона лише часово перервалася. Богдан Паздрій належить до тих других. Його мистецька кар'єра не скінчилася і не загальмувалася працею у фабриці — вона має лише, зумовлені дійсністю, перебої. А коли знайдеться ще до того талановитий автор з модерною, новітнього зразка п'єсою, і знайдеться цікава тема: шлях життя двох заслужених українських акторів, Добровольської і Гірняка, які, на наше щастя, ще живуть та працюють — тоді глядач може знайти в театрі, на жаль, ще не постійному — щось нове й цікаве.

П'єса Полтави — це, мабуть, перша спроба в нашій драматургії дати публіці ціловечірню виставу у виконанні лише двох акторів. Але такого роду п'єси не чужі модерній драматургії. Такий театр розвинувся у Франції „Театр де ля пош", і ще більше в Італії, де йдуть вистави у виконанні лише одного актора.

І ще одне, а радше ще раз те саме: добре, що Полтава написав цю п'єсу, добре, що взяв за взір життьовий шлях і творчий шлях наших корифеїв з „Березоля", добре, що ставить цю п'єсу Паздрій. Все таки щось діється в нашому драматичному мистецтві, або, як сказано у п'єсі Л. Полтави: „а Швеція живе собі й живе!"

Юрій Таркович

ТОВАРООБМІН З КРАЇНАМИ СПІЛЬНОГО РИНКУ

Ніхто з певністю не міг сказати, чи дійде до зниження мит між двома наймогутнішими у світі економічними бльоками — ЗДА і країнами Спільного Господарського Ринку, тобто Францією, Західньою Німеччиною, Італією, Бельгією, Голляндією і Люксембурґом. Президен Кеннеді намагався здійснити таку розв'язку справи з дуже простої причини: якщо не дійде між цими бльоками до обосторонього зменшення мит, то це може пошкодити ЗДА більше, як країнам Спільного Ринку, бо американські товари в тих країнах дорожчатимуть, а товари країн Спільного Ринку дешевшатимуть, з огляду на те, що ті країни прагнуть до повного усунення всяких мит у взаємній торгівлі. Тому й ЗДА довели у своїх переговорах із Спільним Господарським Ринком до підписання договору про мита й торгівлю.

Отже, для ЗДА справа поступового зниження або й повного усунення мит на товари із країн Спільного Ринку є дуже важливою, але — не легкою. З одного боку американські продукти коштуватимуть в Европі менше, їх експорт збільшиться, але, з другого боку, деяка частина американської промисловости дуже на цьому потерпить, а то й зовсім завмре з огляду на европейську конкуренцію. Не зважаючи на це, більшість „великої преси" ЗДА майже беззастережно підтримує ідею зменшення мит на товари із країн Спільного Ринку.

ЗДА продають у Західній Европі значно більше товарів, як цих шість країн Спільного Ринку продають у ЗДА. Платничий дефіцит ЗДА із цими країнами походить не від збуту американських товарів в Европі, тобто не від товарообміну, але виключно з того, що ЗДА утримують в країнах Спільного Ринку свої війська, отже до тих країн відпливають великі суми долярів. Також американські туристи витрачають в тих країнах у декілька разів більше, як витрачають европейські туристи в Америці.

Якщо йде про самий товарообмін, то Америка не матиме жадного дефіциту у відношенні до країн Спільного Ринку, але якраз навпаки. Наприклад, у 1960 р. ЗДА продали країнам Спільного Ринку на $425 мільйонів літаків, летунських моторів тощо, але купили в тих країнах тільки на $20 мільйонів цих же товарів. В тому ж році ЗДА продали цим країнам вугілля на $197 мільйонів, але не купили в Европі вугілля ані за один цент. Різного електричного приладдя продали ЗДА в цій частині Европи на $216 млн., а купили тільки за $122 млн. Різних хемікалій ЗДА продали на $176 млн., а купили тільки на 26 млн. В основному тільки в одній ділянці ЗДА більше купують, як продають в країнах Спільного Ринку: це авта, яких куплено в 1960 році у цих країнах, передусім в Західній Німеччині, на $596 млн. а продано на $76 мільйонів.

В кожному разі, ЗДА продають в Европі значно більше, як купують, отже для Америки товарообмін з країнами Спільного Ринку дуже корисний. Тому зрозуміло, що президент Кеннеді хоче утримати, а то й поліпшити такий корисний для ЗДА товарообмін. Це, очевидно, може болюче вдарити по деяких ділянках американської індустрії. Але іншого виходу, здається, нема, бо Західня Европа стає могутнім економічним бльоком, залежним від ЗДА під економічним оглядом не більше, як ЗДА залежні від цих шістьох країн.

ГОЛОС ЧИТАЧА

„НАРОД — ГЕРОЙ"

У „Свободі з 17-го березня ц. р. вміщено дуже цікаву статтю п. Валерія Остапенка про совєтсько - фінську війну. Яка шкода, що Вш. автор не подав втрат, яких большевики зазнали в тій кампанії. Правда, автор подав бойову силу по одній і другій стороні, але це не відтворює ясного образу ганебної поразки большевиків.

Зараз по тій війні ген. Микола Капустянський в УДК у Варшаві виступив з цікавою доповіддю, в якій поділився відомостями з першої руки, бо сам обсервував фронт „зблизька". Я нотував цю цікаву доповідь на сторінках „Краківських Вістей". Хоч за нами шмат часу, я, як сьогодні, бачу ген. Капустянського з маленькою паличкою біля мапи, як він докладно креслив фронт і розповідав хід подій.

Отож ген. Капустянський подав стан втрат по обох сторонах: по стороні фінів 15 000 забитих, а по стороні большевиків — 950 000. Вказуючи на таку колосальну поразку большевиків, прелеґент звернув увагу на поширювану Москвою леґенду про „непереможність совєтської зброї". Війна з Фінляндією показала, що СССР — колос на глиняних ногах.

У своїй доповіді ген. М. Капустянський висловив такі думки щодо бойової вартости червоної армії. На його думку, большевицький старшина не доріс до свого завдання, зате босць твердий, невибагливий і, коли прийде до зудару з Гітлером (це було наприкінці 1939-го року), то німецьке військо зустріне сильний спротив. Дійсність початку 1941 року показала щось інше: показала, що совєтський босць не був поганий, але він не схотів умирати за кровожадного бандита Сталіна і — пішов у німецький полон з глибокою вірою, що йому дадуть в руки зброю, якою він доб'є свого большевицького ворога. І якби Гітлер не поповнив фатальної помилки і дав тій 5-мільйоновій армії, що опинилася в його полоні, їжу і зброю, то війна з СССР пішла б іншим шляхом.

Я.К.

Софія Парфанович

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(10)

Автобусом доїздите до кінцевої станції на П'яццале Рома і — ви у Венеції. Пробігаєте вниз вуличкою до пристані і входите до моторівки, що пливе до св. Марка. І вже ви на Каналь Ґранде, що прорізав суходіл і виглядає як зуби пили, що входять одне в одного, як дві руки в дружньому привіті. Обидві їх попрорізувало безліч менших каналів, але назва їхня не „каналь", а „ріо", і правлять вони за вулиці і рівночасно за смітники. Луками пробігають понад ними містки, і попід ними пропливають ґондолі. Але ґондольєри не співають, ті часи минули — хіба що їм за це окремо заплатять. Врешті, великою конкуренцією для них є тепер моторівки, яких називають тут водними автобусами.

Якщо йде про оглядини міста, то хто має мало часу мусить зробити як я: взяти собі туру в одному з бюр і з нею оббігти і об'їхати все, що вдасться. Зорієнтувавшися і, так би мовити, набравши смаку, якщо маєте ще час, огляньте те, що вам найбільше сподобалося або те, чого вам не показали. Так і я оглянула собор св. Марка і Палац Дожів, два головні туристичні об'єкти, та поїхала на острови. Це одного дня. Другого взяла туру по каналі. Решту часу зужила на ходження „самопас", на оглядини всього, що в тому часі вдалося, але найбільше на те, щоб насититися кольоритом неба і моря, сяйвом сонця і загальним враженням, яке робить „Королева Моря", що була колись потужною, самостійною державою і панувала над цілим узбережжям Адрії. Її окрилені леви на щитах дожів підкорили собі Візантію (1240 р.). Їх то палац ви можете студіювати як справжню ґалерію картин, що їх малювали найкращі мистці кінця 15-го століття. Майстри ці знали таємниці, яких не знаємо ми: як приготовляти й добирати фарби, щоб вони залишилися живими й свіжими назавжди, якщо так можна сказати. Так, як і в інших ґалеріях, центральним предметом мистецтва є жінка. В різних позах, в одягу чи без нього, з різним виразом обличчя.

Церква св. Марка, як і палац Дожів, як і оці прикраси зі скла: що більше на них дивитися, то більше вони полонять і тягнуть. Ви проходите, відходите, і вам здасться, що ви ще не бачили всього того, ще не наситилися. Усе те мереживо вежичок і луків, безліч колюмн і ґотичних луків, на яких палац Дожів наче пливе по синяві лягуни. Побудовані з рожево-білого мармуру її кімнати — це ґалерія венецьких майстрів: Тіціяна, Белліні, Джорджіоне, Каналетто, Веронезе. Групи йдуть за різномовними провідниками і нашвидку оглядають. Треба часу і ще раз часу, щоб оглянути все те, хоч щонебудь запам'ятати. Тож, вийшовши з Палацу, ви станете перед св. Марком і всмоктуєте в себе враження, стиль, історію, море, канал і площу разом з музикою й голубами.

Над самим каналом дзвіниця з окриленим левом-гербом Венеції змушує вас думати про давнє володіння над морем. Врешті, ви виїздите віндою на вежу з годинником, на якій бронзовий маур вибиває молотом години. Відтіля досконалий вид на Венецію, канали, лягуну — увесь той мерехтливий, зачарований світ, схожий на писанку зі скла, яке так по-мистецьки виробляють тут майстри.

Ах, правда, треба ще щось купити у Венеції. Але що? Отже, собі блюзку з шовковими рукавами, бо до костела Марка не пускають без рукавів, голова може бути відкрита. Коралі, брошку, камео для рідні. Дібрати серед надміру тяжче, як в одній крамниці: займає доброго півдня. Дорогоцінного півдня!

Киньмо амбітні пляни побачити всі костели й палаци. Краще сядьмо на площі св. Марка й послухаймо концерт. Площу цю недаремно назвав Раскін найкращою авдиторією Европи. Окрім сценарії: безчисленних аркад і завершення катедри св. Марка, вона має безліч крісел, уставлених рядками біля столів і без них головно по північній і південній стороні. Вони належать до каварень. По обох сторонах музика. Туристи п'ють каву „еспрессо" і їдять неперевершене італійське морозиво. Хто не хоче ні пити, ні їсти, сідає на краєчку хідника, на порозі катедри. Музиці тут ніщо не перешкоджає: нема ні авт, ні інших повозок, єдиний транспорт — водою.

Плавба лягуною до островів Мурано, де виробляють скло, Бурано, до робітні коронок і Торчелльо, стародавньої оселі, в якій поховалися були Венети від варварів — своєрідний відпочинок. Розіскрена сонцем лягуна м'яко лежить під човном, і ви віддаєте себе синяві, теплу й милим подувам морського вітру.

В робітні скла ви бачите справжніх чарівників, які малими залізними щипчиками витягають скляну масу так спритно, що під їх руками наче живі родяться коні, леви, квітки, вази і все, що надумає творець, до канделябрів включно. Потім випікають їх у печах, як хліб, і такими ж самими коцюбами та лопатами орудують, як пекарі. Матеріял, таємниця мішання кольорів та уміліcть майстрів творять чудеса з розжареної маси.

Пляж Венеції — це острів Лідо, лавиця прекрасного піску, на якій стоїть ряд готелів. Найбільший з них „Ексцельсіор" з 800 кімнатами, власним пляжем на один кілометер, гаражем на 200 човнів і всіляким пристосуванням для вигоди туристів. Тут проводить вакації елеґантний світ. Хоч наші гроші стоять високо, треба привезти їх цілий мішок, щоб пожити в отому розкішному готелі, покрутитися серед веселої, добірної, різномовної публіки, покуштувати італійських харчів і забути дійсність. Хоч на той час.

Д-р М. І. Мандрика

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) У КАНАДІ

(Огляд діяльности за роки 1948-1962)

УВАН в Канаді є найстаршою клітиною української вільної науки на американському континенті. Фактично праця її почалася з 1948 р., з прибуттям до Канади проф. Дмитра Дорошенка, президента УВАН в Европі; формально, як усталена колегія вчених після приїзду до Канаде проф. Л. Білецького і проф. Яр. Рудницького і після певної підготовчої праці з березня 1949 р. Оскільки УВАН в Европі була організована як продовжниця Всеукраїнської Академії Наук ВУАН в Києві, до її розгрому московською диктатурою, УВАН в Канаді стала також, як наступниця, в міру своїх сил в умовах діяспори, свобідної від завойовницької диктатури державно - національної Української Академії Наук в Києві.

УВАН в Канаді, інкорпорована 2-го червня 1958 р., є незалежною від інших подібних установ, і веде свою працю самостійно.

Праця УВАН в Канаді була плянована й розвивалася в таких галузях:

1. Наукові студії, головно в ділянках гуманітарних наук (історія, література, мовознавство, назвознавство, славістика, фольклор і т. п.), які майже виключені московською диктатурою з програми Академії Наук УССР, що створена тією диктатурою на місце ВУАН.

2. Публікація наукових студій з названих ділянок для заповнення того, що заборонено або викривлено диктатурою на рідних землях, і для ознайомлення світової науки з здобутками вільної української науки.

3. Репрезентація вільної української науки перед широким світом участю українських науковців на міжнародних наукових конгресах, з'їздах і нарадах та обміном видань УВАН з виданнями Академій Наук і інших наукових установ вільного світу.

4. Виховання і підготовка до наукової праці молодших українських сил у вільному світі, як також притягнення до творчої праці старших науковців в розсіянню.

5. Публічні академічні виклади для ширшого громадянства.

6. Комплетування наукової бібліотеки та архіву при УВАН.

7. Опіка й допомога українській культурній творчості взагалі (вистави, концерти й т. п.).

Згідно з пляном, як сама праця УВАН, та і її видання, розкладені на такі відділи (серії): славістика, ономастика, література, українські вчені, заходознавство, Шевченкознавство, бібліографія, Україніка канадіяна, літопис УВАН і Бюлетень УВАН.

З відділу Славістики до цього часу видано близько пів сотні праць (в українській, англійській, німецькій та інших мовах). З відділу Ономастики видано близько чверть сотні праць (в українській, англійській, французькій і інших мовах). З відділу Літератури видано близько 10 праць (в українській мові). З відділу Українські вчені видано понад 10 праць (в українській і англійській мовах). З відділу Заходознавство — 6 великих томів (в українській і англійській мовах). З відділу Шевченкознавства зроблено 5 видань Шевченкових творів (Кобзорів): 4 томи під редакцією проф. Л. Білецького; „Кобзар" 1860 р. під редакцією проф. Яр. Рудницького; „Кобзар" в редакції В. Сімовича, наново зредагований проф. Яр. Рудницьким; „Кобзар" в англійській мові, в перекладі д-ра А. Гантера (2-ге видання) і „Кобзар" з „Основи" 1861 р., під редакцією Яр. Рудницького.

Крім того видано 8 чисел „Україніка Канадіяна", 10 „Бюлетенів УВАН"; також поза серіями: Модерну українську граматику по-англійськи (Ю. Н. Луцький і Яр. Б. Рудницький) — 4 видання; Франкіяна в Канаді Ольги Войценко, Франкіяна в американських і канадійських бібліотеках д-ра М. А. Рудницької; українські книжки для публічних бібліотек Яр. Рудницького й ін.

Редактором серій Славістика, Ономастика, Заходознавство, Шевченкознавство, а також Літопис УВАН є проф. Яр. Рудницький, редакторами серії Бібліографія (Україніка Канадіяна) — проф. Д. Сокульський і проф. Яр. Рудницький; серії Література й Українські Вчені — д-р М. І. Мандрика; серії Бюлетень УВАН — проф. М. Боровський. Бібліотекою й архівом (в приміщенні УВАН 582 Боровс евню, Вінніпег) завідує проф. К. Антонович.

Частина архіву приміщується в будинку п. Д. Микитюка, і тією частиною архіву завідує п. Д. Микитюк.

УВАН брала участь, через своїх представників - науковців, в таких міжнародних наукових з'їздах (не згадуючи з'їзди в Канаді й Злуч. Державах Америки):

Упсаля, Швеція 1952 р., Саляманка, Еспанія, в 1955 р., Осло, Норвегія, в 1957 р., Гайдельберг, Німеччина, в 1957 р., Мюнхен, Німеччина, в 1958 р., Фльоренція й Піза, Італія, в 1961 р., Утрехт, Голляндія, в 1961 р. і Больцано, Італія, в 1961 р.

УВАН перевела в ювілейні роки спеціяльні програми відповідно до даного ювілею: Франкіяну, Мазепіяну, Шевченкіяну, шляхом спеціяльних серій, публічних виступів і відповідних наукових видань.

При співпраці й заходами УВАН поповнено відділи „україніки" в таких світових бібліотеках:

Конґресова бібліотека в Вашингтоні, Піблічна бібліотека в Ню Йорку, Британський Музей у Лондоні (Англія), Національна Бібліотека Дубліну (Ірляндія), Національна Бібліотека Единбургу (Шотляндія), Університетська Бібліотека в Осло (Швеція) і Національна Бібліотека в Мадріді, (Еспанія) і ін.

Переведено розшуки „україніки" в багатьох европейських та американських головних бібліотеках.

Усталено постійні наукові зв'язки та обмін літературою з науковими установами світу в таких країнах: Америка, Европа, Австралія, Нова Зеляндія, Сх. Азія, (Японія, Корея).

До співпраці з УВАН і для публікації наукових праць стало зголошуються наукові сили з-поза формальної організації УВАН, і українці і чужинці, і УВАН радо включає їх в свою працю в міру своїх можливостей.

Хоч число членів УВАН обмежене статутом її, офіційно чартерованим в 1958 р., та академічними вимогами, в склад її членства все вливаються нові сили: певне число академічної молоді бере живу участь в її праці і таким чином підготовляються молоді кадри науковців на зміну старшим. Бажано було б, щоб більше українського університетського студентства зацікавлювалось українською наукою, ніж воно є тепер.

УВАН в Канаді не дістає жадних допомзог від ніяких приватних, державних чи національних фундацій; існує виключно на жертви громадянства та завдяки резкориснй праці своїх членів і співробітників. Тому матеріяльні засоби УВАН завжди недостатні.

Шевченківські роковини в Омага, Небраска

Хор Молоді в Омага, Небраска.

Цьогорічні Шевченківські Роковини відзначила Українська Громада 18-го березня в Українській домівці, при 15-ій вулиці 1241½ Савт. — Свято відкрив заступник предсідника Дмитро Війтик.

„Заповіт" відспівав Хор Молоді, який учащає в Громадській домівці на Курси Українознавства.

Була спільна деклямація наших найменших. Деклямували: „Наша слава", були в народніх строях: Стефан Ванас, Юлія Війтик, Оля Лобор і Марія Хмура. Деклямували прекрасно, і публіка нагородила їх гучними оплесками. — Реферат виголосив студент коледжу Олег Столярський. Реферат був добрий і публіка подякувала за нього гучними оплесками.

Деклямація студента Олега Чарка „Мені однаково", подобалася всім, — Олег Лобор, який місяць тому прибув з родичами, з Австралії, деклямував „Мені тринадцятий минало". — В інсценізації „Подорож Тараса", виступили Ірена Війтик і Юрій Столярський.

Заступник предсід. Дмитро Війтик подякував молодому хорові та всім тим, що причинилися до звеличення Тараса Шевченка, та передав слово предсідникові Збіркового Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні Володимирові Столярському, який пояснив справу збірки пожертв, і закликав, щоб всі складали свої пожертви. **П. В.**

Академія в честь Тараса Шевченка в Бостоні

Бостонська громада, ніколи не минає нагоди, щоб спом'янути, незлим тихим словом, свого найбільшого Пророка — Т. Шевченка.

За почином УККомітету в Бостоні, в неділю рано відправлено молебен за душу Т. Шевченка в українській православній церкві св. апостола Андрея. О. І. Данилевич під час Служби Божої згадував в молитвах, та всі спільно молились за спокій душі українського мученика Т. Шевченка. Навіть дітей своїх привели на цю молитву, бо всім ясно, що було б сталось з Україною, з її Народом, коли б Т. Шевченко не був збудив приспаних братів своїх.

В 4-ій годині по полудні в шкільній залі міста Бостону відбулась святочна Академія в честь Т. Шевченка.

Заля не була вповні заповнена. Святочна програма була знаменито приготована і виконана нашими церковними хорами. Проспівано американський гимн, а опісля „Заповіт", а виконав хор української православної парохії св. апост. Андрія з Бостону. Академію відкрив п. О. Щудлюк, гол. Бостонського Відділу УККА. Головну святочну промову виголосив Григорій Ранюк. Промова була старанно опрацьована, і вміло виголошена. Накінець рецитував молитву Т. Шевченка до Пречистої Матері Марії.

Дальшою точкою був виступ хору католицької церкви Святого Серця Ісуса, під дир. пані Гелени Гайр: „Розрита могила" — муз. Котка і „Було колись в Україні". Поему „Холодний Яр" рецитувала пані Катруся Петрів, яка захопила всіх приявних своїм ніжним голосом. Дальшою точкою був виступ хору парохії св. Андрея під батутою проф. В. Хоцького. Хор цей відспівав „Тополя", муз. Стеценка і „Сонце заходить", муз. Д. Роздольського. Обі пісні хор виконав чудово. Пані Лариса Діяк, відспівала „Ой люлі, люлі", слова Шевченка, муз. Зарембы. При фортепіяні — Є. Голембйовський. Мандолінова оркестра юнаків СУМА під керівництвом М. Калиниченка виконала „Реве та стогне", муз. Р. Левицького і „Утоптала стежечку", муз. Степового. Сольо відспівала пані Наталія Калиниченко.

Кінцеве слово виголосив інж. С. Берегулька, пригадавши всім учасникам їхні обов'язки, щодо УККА та Шевченківського Комітету Пам'ятника у Вашингтоні.

Накінець проспівано наш національний гимн „Ще не вмерла Україна".

М. Давискиба

Замість китиці квітів на могилу св. п. Стефанії Левицької

Ще раз довелося співати вічну пам'ять. Та тим разом не воїнові, що був відзначений орденами, за хоробрі свої вчинки, а співали ми вічну пам'ять жінці, яка мужно і хоробро боролася з негодами життя в найтяжчі воєнні часи.

Якщо хтонебудь хотів би писати повість виткану на справжніх переживаннях, то якраз бл. п. С. Левицька була тією людиною, яка могла б з гордістю це зробити. А на кінці свого життєвого шляху могла сказати: „Я зробила все, щоб з ясним чолом стати перед обличчям Твоїм, Всевишній, ніяка хуртовина не збила мене з дороги, яку Ти, Боже, велів мені пройти.

Бл. п. С. Левицьку знала я від раннього мого дитинства. І так, коли проходжу в пам'яті все, що пройшло, то її постать являється мені у всіх майже галузях громадської праці на терені її рідного Дрогобича, де вона родилася, росла і працювала до часу еміграції.

Походила вона з відомої в Дрогобичі родини Модрицьких. Семінар УПТ закінчила у Львові, учителювала в Губичах і Тустановичах. В час першої світової війни втратила свого чоловіка д-ра Юліяна Шипайла.

По пережитій життєвій трагедії кидається у вир громадської праці з притаманним їй спокоєм і рівновагою. Включається майже у всі ділянки громадської праці. Була вона незвичайно активною діячкою — головою Союзу Українок в рідному місті. Там розвинула всі галузі суспільної праці серед жіноцтва і дорсту. Організувала курси садівництва та курси шиття, щоб підготовити молоді кадри, які працювали і незалежно в тяжкий економічний час після першої світової війни.

В другій світовій війні переживає нову трагедію, втрачає свого другого чоловіка інж. Остапа Левицького, про якого до дня своєї смерти не мала вістки.

З обов'язку, який тим разом доля поклала на її плечі, виховати свої діти, вив'язалася вона прекрасно. Це завдання велике і важливе виконала вона так, що за діти свої може бути горда не тільки вона, але все українське суспільство. Це подвиг, що йому під сучасну пору ціни немає. Залишилася сама з двома нелітніми дітьми Христиною і Романом та зруйнованою хатою. Крок за кроком послідовно відбудувала рідний дім для своїх дітей. Стає управителькою дівочої захоронки, і прекрасно виказала свій педагогічний та адміністративний хист. Була вона мамою й опікункою не тільки своїм дітям, але й десяткам дітей, морених голодом в час німецької окупації. Доля не щадила її, і вона мусіла лишати рідну землю і мандрувати тернистим шляхом емігранта через всі етапи переселення. Кожний знає, що дорога ця була нелегка.

По переселенні до Америки змучена життєвими негодами і хворобою, яка довгі роки їй докучала, посвячує себе всеціло родині. Найбільшою радістю при кінці її життя були її внуки, яких любила невимовно.

В особі бл. п. Стефанії Левицької українська громада втратила ще одну з тих небагатьох вже між нами жінок, громадських діячок і матерей, характери яких сталилися під час визвольних змагань, і які свою відданість і любов до України виявляли невпинно і в громадській праці й у вихованні нових поколінь.

Ярослава Ціханська

Англомовна праця про українську державність 1917-1918 рр.

В останньому випуску Доповідей НТШ (ч. 17/1961) появилася праця проф. Михайла С. Папа н. т.: "Ukraine's Struggle for Sovereignty, 1917-1918." Автор праці є загальновідомий американським науковим кругам з його попередніх друкованих праць — з головніших треба згадати "Soviet Difficulties in Ukraine (1952), "Soviet Imperialism" (1953), "Soviet Colonial Practices" (1958) і інших друкованих студій в поважних американських наукових журналах і симпозіюмах.

Автор, на основі історичних джерел і літератури, подав синтетичний огляд українських визвольних змагань, наголошуючи зокрема зеосией Української Держави з силами Антанти. Проф. М. Пап докладно аналізує хід переговорів большевицького уряду (Совнаркому) з Центральною Радою, долучаючи переклад совєтського ультиматуму Центральній Раді та відповідь українського уряду на совєтський шантаж. Зокрема цінне насвітлення причин, які зумовили Берестейський мир і його наслідки для тодішнього політичного укладу сил Східньої Европи. Основна вартість цієї праці полягає головно в синтетичнім насвітленні наших визвольних змагань, як рівнож в ясному стилю писання, який приступний не лише для американського академічного світу, але рівнож для пересічного інтелігентного читача. *Л. В.*

Зі срібного весілля $47 на пам'ятник Т. Шевченка у Вашингтоні

Іван Руцький і його дружина Павліна із Кравецьких в суботу 24-го лютого відзначили в родинному колі зі своїми приятелями та знайомими 25-ліття свого подружжя. Сама гостина для ювілятів була великою несподіванкою. Ювіляти ввійшли до місця, де гості чекали вже на них і зробили їм овацію, а донька Маруся і син Богдан припняли ювілятам весільні квіти. Тостмайстром був Михайло Ґулаюк, який проводив святом, і дотепами веселив гостей. Промовляло багато гостей, які, бажали щастя і здоров'я ювілятам.

Ювіляти були обдаровані дарунками від родини і гостей. Ювілятка Павліна щиро дякувала за подарунки і всім тим, що допомогли їх дітям зробити таку гостину. Ювілят Іван щиро і сердечно дякував всім за таку щирість, і пригадав своє весілля 25 років тому, на якім була присутна тільки одна сестра з цілої родини, а тепер йому багато веселіше, бо бачив ще одну сестру і брата, і братову, які приїхали до Америки по другій війні. Тостмайстер пригадав, що ювілят Іван Руцький, приїхавши до Америки 30 років тому, ще не робив, а став членом УНСоюзу, і все був добрим громадянином і дав пропозицію, щоб зібрати пожертви на Пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні.

Гості зложили $ 22, а ювіляти від себе зложили $ 25 на вище згадану ціль. Разом $ 47. —Гроші вислано до Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку. **І. Б.**

Передбачають повільний розвиток економіки в 1962 р.

Ню Йорк. — Крайове Товариство Торговельних Агенті впередбачає, що цей 1962-ий рік буде такий самий добрий під економічним оглядом, як попередній 1961-ий, а можливо навіть ліпший. Але ніхто з цих агентів не бачить в цьому році несподіваного економічного пожвавлення, або так званого буму. Противно, дехто з них гадає, що друга половина цього року буде гірша з економічного погляду в порівнянні з першими шістьома місяцями. Ці застереження виникають тому, що продукція є більша від замовлень, і що число затрудненик покищо поважно не збільшується. Видатки на інвестиції збільшуються, але цей зріст інвестицій є замалий, щоб міг мати більший вплив на економіку. Президент вніс до Конґресу законопроєкти, які зможуть приспішити економічний розвиток, якщо Конґрес їх ухвалить. Конґрес має перед собою проєкт про зменшення податків підприємцям, які робитимуть інвестиції в фабрики, і законопроєкт про видатки на публічні роботи, щоб зменшити число безробітних.

ПОВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Нарада Відділів УККА стейту Огайо.

В суботу, дня 7-го квітня 1962 року відбудеться в Клівленді, Огайо НАРАДА ВСІХ ВІДДІЛІВ УККА СТЕЙТУ ОГАЙО. Влаштовує її УККА. Головним доповідачем на ній буде п. Володимир Душник, редактор англомовних видань УККА.

Він запізнає присутніх делеґатів Відділів із програмою праці УККА в найближчих місяцях.

Тому зобов'язуємо кожний Відділ — згідно з нашим повідомленням — вислати своїх делеґатів на нараду, яка відбудеться у приміщенні Українського Народного Дому 2255 Вест 14-та вулиця, Клівленд, Огайо. — Початок о год. 2.30 по полудні.

Головна Канцелярія УККА

● В комуністичному Китаї ширяться молодечі злочини — твердить китайська преса в Гонґ Конґу. В комуно - китайпроблему і, поруч із суворими судовими карами, почали вводити так звані молодечі розвагово - виховні центри. Правда, велику частину тамошньої виховної програми займає комуністична пропаґанда.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас 30-го січня ц. р. НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ БАТЬКО І ДІДУСЬ,

проф. Северин ЛЕВИЦЬКИЙ

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку передусім Високопреподобному о. Дек. М. Воньковському, що так жертвенно занявся перепровадженням похоронних відправ і виголосив зворушливу прощальну проповідь. Дякуємо не менше щиро Всечеснішим Отцям: о. А. Стасюкові, о. М. Левичові, о. М. Кравчукові, о. Н. Чайковському, о. І. Жукові, о. Т. Левицькому, о. В. Симкові, о. В. Остановичеві, о. М. Бутринському за участь у похоронних обрядах. Наша вдячність хорові „Бурлаки" під дир. Ю. Лаврівського і оркестрі „Сума" під пров. С. Білецького за звеличання похорону.

Дякуємо о. Прот. Т. Крестюкові за промову на поминках. Усім побратимам Покійного — комбатантам, представникам УСС і ОбВУА як і промовцям ред. Р. Купчинському, ген. Н. Самутину і п. А. Негребецькому наша подяка. За організовану участь у похороні дякуємо Проводові і членам „СУМА", представникам і промовцям організацій УККА — гол. предс. Н. Лисогорові, УНС і „Самопомочі" — д-р Я. Падохові, Орг-ії Визв. Фронту — проф. З. Сагановi, УГВР — інж. В. Потішкові, місц. УККА — д-р М. Лозі, Т-ва Прихильників УНР — ген. Герасименкові, як також представникам орг-ій: Братства І-ої УД УНА, ОДУМ'у, УГОА, Укр. Нац. Дому і УСГ у Боффало і Укр.-Амер. Горож. Клубові і Укр. Нар. Дому на Блек-Рак. За зворушливе виголошення вірша авторові О. Кобцеві щире Спасибіг.

Сердечно дякуємо п. мгр. Ірині Дороцак, голові місц. Пласт-Приюту, що приняла на себе весь труд приготовання жалібної трапези і всім, що так жертвенно її помагали.

Усім, що відвідали Покійного, приявним на похороні організаціям, Приятелям і Знайомим за Служби Божі, квіти, жертви на добр. цілі і слова розради нехай Бог заплатить.

Укр. радіопрограмам п. Шарвана і П-ва Лаврівських та прогр. у Сиракюзах, за посвяту часу пам'яті Покійного, щира подяка.

Дякуємо п. Олі Слотюк, власниці пох. заведення за сомісне сповнення своїх послуг.

А тепер особливо звертаємося до Вас, велика Пластова Родино Покійного, що Ваших імен не всилі тут вичислити, до Вашого Проводу і усіх від найстарших сеніорів до наймейших новачат, що так численно прибули зблизька і здалека, щоб занятися організацією похорону і так величаво провести свого Начального Пластуна в останню дорогу. Дякуємо Вам з цілого серця і просимо Всевишнього винагородити усі ваші труди.

Ще одну особливу подяку дозволяємо собі зложити Високоповажаним і Дорогим Панству проф-ам Лесі і Богданові Ставничим, що дім їх і їхніх дітей, був все отворений для Покійного, як для одного з їх рідних, і які перші переживали з нами цей несподіваний і гіркий біль.

ТЕТЯНА І ОЛЕКСАНДЕР КРИНИЦЬКІ
БОРИС, ОЛЕКСАНДЕР І ДАНИЛО

Вишивані Вечерниці Відділів СУА в Ню Йорку

Цьогорічні вечерниці відбулися 17 лютого в Народному Домі і були зорганізовані вісьмома відділами Окружної Ради СУА в Ню Йорку. Центром зацікавлення була дефіляда пань і панів у вишивках при звуках оркестри. Численні гості приглядалися змагунам, а жюрі, в склад якого входили пані Галя Гошовська, Марія Ржепецька, Євгенія Тріска і Марія Душник, нагородило слідуючі моделі: першу нагороду п-на Галина Курівчак за ясну сукню, прикрашену широким гуцульським взором; друга нагорода припала п-ні Олені Гой; третю — п-ні Тетяна Зимна. Відзначено слідуючі три сукні: п-ни Лесі Соколишин, п-ні Ольги Грицай і п-ні Ольги Сливки. З приємністю стверджуємо факт, що клич Вишивані Вечерниці заохотив теж і чоловіків. Нагороду за приміщення вишивки на мотильок одержав пан Степан Максимяк. Перше відзначення — пан Володимир Гайдук за вишивану сорочку, а відзначення за вишивані краватки одержали д-р Роман Дзядів і пан Микола Дзядів.

Після нагород за красні вишивки приступлено до другої точки Вечерниць, а саме вибору королеви, яка буде офіційно коронована на Міжнародній Жіночій Виставці у Арморі. І знову при звуках гарної музики відбулася дефіляда гарних панночок, а рішали гості, котра з них дістане корону. І ось вислід: королева — п-на Наталія Христина Попе; князівни — п-ни Мая Падох і Діяна Бузко. Після проголошення вибору минулорічна королева п-на Марта Книш передала корону нововибраній королеві, а голова Окружної Ради п-ні Падох прикрасила її стрічкою з написом „Королева Вишиваних Вечерниць 1962".

Королева є дочкою членки 4 Відділу СУА п-ні Ольги Попе (Пасічник). Уроджена в Ню Йорку і належить до другої ґенерації тут роджених українців.

Вишивані Вечерниці відбуваються як пригадка нашому жіноцтву, що українську вишивку треба плекати і поширювати. На слідуючий рік було б побажане більше число молоді як доказ її зацікавлення у примінюванні вишивки до модерного вбрання.

Влаштуванням цього вечора займався окремий комітет пань з відділів чч. 1, 3, 4, 8, 53, 71 і 72. Всім паням, які своєю працею у підготовленні та під час вечерниць причинилися до успіху імпрези — щира подяка.

В. Б.

Німецька письменниця розказує про українок у Воркуті

Мюнхен, 29 березня (вл). — Сьогодні тут виступила перед німецькою і українською публікою німецька письменниця Еріка Фельскі з доповіддю „Мої зустрічі з українками у Воркуті". Еріка Фельскі була арештована підступно большевиками в 1950 році і заслана на Сибір, після винесення їй присуду 25 років примусової праці. Її обвинувачували в „антисовєтській пропаґанді" тому, що співпрацювала з американською радіовисильнею у Західньому Берліні. Поселившись останньо у Мюнхені, Е. Фельскі написала великий роман про свою подругу з Воркути, українку Клавдію Маєвську, дочку професора Технічного Інституту у Харкові. Роман має назву „Клава, дівчина з Харкова". Тепер працює пані Фельскі над новим романом з українською тематикою, що й було причиною, чому вона відновила знову свої контакти з українцями.

Організатором доповіді пані Фельскі було Німецько-Українське Товариство. На доповідь прибула велика кількість українців і німців, а також деякі представники східньо - европейської еміґрації. Пані Е. Фельскі розказала в своїй доповіді про своє перебування в московських концтаборах та прочитала декілька уривків з своєї книги. Вона ствердила, що найбільше в'язнів у Воркуті і інших концтаборах та в'язницях, де вона перебувала, походили з України. У таборі „Кірпіч 2", у Воркуті, нараховувалось постійно 2,000 жінок. 1400 з них були українки, а решта 600 належали приблизно до 30 націй. Українки відзначалися особливою побожністю, були незвичайно чисті і сильні фізично. Остання властивість давала їм можливість виконувати найтяжчі норми, чим вони, на жаль, наражалися на антипатії в інших в'язнів, що не могли собі з нормою дати ради. Також морально стояли українські дівчата і жінки найвище з усіх національних груп в концтаборах. Українських в'язнів давали большевики до найтяжчих команд і бриґад, де вони дуже часто мали нещасливі випадки, ставали інвалідами, або вмирали. Найбільше привілеїв в концтаборах мали росіянки, хоч їх було найменше

ГОЛУБ ПОВЕРНУВСЯ ДО СССР

Мюнхен, 30 березня (вл). — Один з найновіших втікачів з СССР, хемік Голуб, повернувся з Голляндії до СССР. Його втеча в минулому році викликала була міжнародні комплікації і спричинила відкликання совєтського амбасадора з Гаґи та голляндського з Москви. Причиною несподіваного і незвичайного рішення інж. Голуба мала б бути ностальгія, як про це пишуть европейські часописи. Ми можемо, одначе, з певністю сказати, що його запропастили західні відповідальні чинники. Вони поводилися з Голубом, немов би з кріликом, призначеним на експерименти. Голуб був увесь час повністю ізольований; до нього не допустили нікого з його земляків. Українські політичні соціяльні орґанізації робили постійні намагання прорвати кільце ізоляції. Розуміється, що після такого відношення втікач Голуб втратив довір'я до Заходу і рішився на самовбивчий крок, не бачачи іншого виходу.

Невтральні учасники Женевської конференції розчаровані невдачею

Женева. — Делеґати вісьмох невтральних країн на 17-членній Женевській конференції про роззброєння, з підкомісією для справ договору про заборону ядрових експериментів, розчаровані повним браком будь-яких успіхів тієї конференції, за час її тривання від 14 березня ц. р. На пленарному засіданні в минулий понеділок 2 квітня американський делеґат Артур Дін, однаково як совєтський делеґат Валеріян Зорін знову повторили свої засадничі становища, які одно одне виключають. Дін заявив, що ЗДА готові забути минулорічні совєтські ядрові детонації і відмовитись від переведення власних, заповіджених на кінець цього місяця, якщо Совєти дадуть ґарантію в постаті міжнародної контрольної комісії, що вони не порушать договору, а Зорін знову відмовився, заявивши, що міжнародна комісія зовсім зайва, бо тепер можна і з-поза кордонів даної країни ствердити підслуховими апаратами, чи переведено якусь детонацію. Представники невтральних країн — Швеції, Етіопії, Індії і Бірми виявляють своє очевидне невдоволення такою непоступливістю обох сторін, виявляючи водночас прикметне для азійсько - африканських країн нерозуміння насправжньої віроломности імперіялістичної агресивности Москви. Невтральні натискають, щоб Совєти поступились з свого становища, проти всякої міжнародної контролі та щоб ЗДА поступились з свого становища за контролею. Остаточно те засідання знову скінчилось без успіху.

● Римокатолицький єпископ в Ню Орлінсі Джозеф Френсіс Руммел зарядив, щоб із початком найближчого шкільного року, 1962-1963, об'єднати школи із білими і кольоровими учнями. Протестантський священик д-р Лоренс Л. Дирджін в Ню Йорку назвав цей крок „передбачливим" актом, за який належиться нюйоркському єпископові вдячність.

● Совєтсько - китайські взаємини покищо знаходяться в стадії погіршування: Москва відкликала з Пейпінґу совєтських атомових учених, які помагали китайським комуністам створити власну атомову зброю, а совєтська торгівля з комуністичним Китаєм значно впала. Якщо йде про торгівлю, то найбільші торговельні обороти має СССР з Східньою Німеччиною, а після неї з Чехословаччиною.

Спорт

ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ В НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

„Тризуб", Філядельфія — „Бідлінґ", Питсбурґ, півфінальні змагання Сходу в грах за Чашу Футбольного Чемпіона ЗДА, відбудуться в неділю, 8-го квітня 1962, о год. 2.00 по полудні, на грищі при 29-ій і Кембрія вулицях у Філядельфії.

УСК Ню Йорк — „Джуліяна", футбольні змагання за першість „Великої Десятки" Нім. Ам. Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю, 8-го квітня 1962, о год. 2.30 по полудні, на грищі Айнтрахт Овал, Асторія, Н. Й.

У відбиванкових змаганнях, що їх влаштовує ІМКА Нюарк в своїй залі в суботу, 7-го квітня, починаючи о годині 11.00 рано, крім визначних американських дружин, візьмуть участь жіночі відбиванкові дружини „Чорноморської Січі", Нюарк.

—o—

„ТРИЗУБ" — ФОЛ РІВЕР 4 : 0 (2 : 0).

Філядельфія, 25-го березня. — Перша справді весняна сонячна неділя з температурою поверх 60 ступнів зібрала дві і півтисячі глядачів на змагання за чверть фіналу професійної чаші сходу. Розгри за чашу мають те недомагання, що в елімінаційній системі по зонах виключають часом дружини справді сильні, а допускають до дальших ігор клюби сумнівної вартости. До цієї катеґорії безперечно належить і Фол Рівер, що нормально був би виключений принайменше пів тузеном нюйоркських дружин. Тільки про цього скромного противника. А як з „Тризубом"?

Оборонні лінії в старій обсаді певні як і раніше, часом непотрібно грається м'ячем Бородяк. Добрі Віні і Кравець. І приходимо до дразливої точки — нападу. Чотири до зеро виглядало б наче б то перевага висока, але щоб віддзеркалити гру, вислід повинен бути скорше вісім до нуль. Це тоді, якщо б напад використав бодай 25% шанс і ситуацій. Дії нападу повільні, без розмаху та стрілового викінчення. Проти справді добрих дружин сходу сумніваємося, чи цей напад витримає іспит зрілости. А проти Мехіко — тим менше.

Найслабшим таки видався нам Тот, із вправи вийшов, але вбрався в товщ Друґош, Манджіні без натхнення, Яковіні нескоординований, Горзелінґ працьовий, але чи не кращий він на обороні? Вибивався рутинований Санчез, що розділював м'ячі, але притримував їх задовго.

Сама гра небагато емотивних моментів мала. Зачав „Тризуб" з вітром і ще оком не кліпнув, як м'яч був у сітці. З викопу м'яч переходить на праве крило Манджіні - Длуґош, стріл на ворота, оборонець міняє напрям і є!! Грають на одну браму і промазують нагоди Длуґош та Манджіні, а у 35-ій хвилині останній посилає низький, гострий стріл, оборонець ратує рукою і Тот бездоганно як завсіди, бо має монополь, виконує одинадцятку.

У перерві вистрашений вогнем сухої трави, що його хлопчаки підпалили, куцохвостий заяць спрінтував через ціле грище, і не один глядач мріяв, якби то так Манджіні або Чайка гнав! Длуґош віддає гарний стріл, що воротар бравурно боронить, потім Яковіні засуває зблизька 3-го, а згодом Тот четвертого ґоля. Вкінці приїхали пожежники не так то гасити жажду ґолів нападу „Тризуба", як траву, що догоряла. А публіка розходилась із мішаними почуваннями. І ця публіка, крім того, що пхається непотрібно на лінію авта і часом на грище виконувати самосуд (не робіть цього панове!), має одну велику прикмету. Приходить на змагання, а коли їй провід клюбу каже дай! — то дають. І даватимуть.

Ф. Лукіянович

Лемківський вечір в Ню Йорку

1-го квітня в Авдиторії школи св. Юра в Ню Йорку відбувся вечір, присвячений лемківському побутові. Аматорський гурток з Пассейку вивів гарно і вірно „Лемківські вечірки" і „Ломанчак". Ориґінальні лемківські пісні і танці разом із показом народної лемківської ноші перенесли зібраних в далекі наші осиротілі лемківські села та гори — і відновили серед чисельно зібраних лемків спогади про рідні хати та села. В неодного появилась сльоза в очах.

Побажано було б, щоб подібні вечори українського фолкльору відбувалися частіше серед нашої спільноти.

Р. В.

ТАРЗАН, ч. 4818. Знахор вирішує!

CHIEF MATULA ADDRESSED THE CAPTIVES. 'YOU HAVE BEEN ACCUSED OF CONSPIRACY AND OF PLOTTING MY DEATH--'

'RIDICULOUS!' SNAPPED TARZAN. 'WHAT PROOF CAN YOU GIVE FOR THIS CHARGE?'

'OUR WITCH DOCTOR WILL SOON EMERGE FROM HIS HOUSE OF MAGIC.' REPLIED MATULA. 'HE WILL GIVE THE PROOF.'

Ватажок Метюле промовив до полонених. — Ви оскаржені в змові і в замірі мене вбити ...

— Це смішне, — відгризнувся Тарзан. — Який доказ можете дати на це оскарження?

— Наш знахор незабаром вийде зі свого магічного дому, — відповів Метюле. — Він має доказ.